Vzdelávacia oblasť:
Človek a spoločnosť
VŠEOBECNÁ PSYCHOLÓGIA

1. Charakteristika predmetu

Všeobecná psychológia je predmet odbornej umelecko-pedagogickej prípravy, ktorý žiakom konzervatória poskytuje odborné vedomosti, potrebné pre budúcu pedagogickú a umeleckú prácu absolventa. Pedagóg strieda výklad s diskusiou, navodzuje zámerne problémové situácie, ktorými vedie žiakov ku schopnosti aplikovať nadobudnuté vedomosti v reálnych životných situáciách.

2. Ciele predmetu

Špecifickým cieľom psychológie na konzervatóriu je zameranie sa na rozvoj zručnosti, umožňujúcich uplatňovať nadobudnuté vedomosti v oblasti pedagogickej a umeleckej práce. Žiaci si v rámci všeobecnej psychológie osvojujú základné pojmy, definície, zákonitosti, ktoré sú predpokladom správneho pomenovania a porozumenia psychickým javom. Prehlbovanie vedomostí zo psychológie umožňujú témy, zaoberajúce sa citmi, vôľou, správaním v konfliktných a záťažových situáciách. Cieľom predmetu je i poznávanie vlastnej osobnosti, a to prostredníctvom tematického celku psychológia osobnosti a poznávaním rôznych vlastností, ktoré vytvárajú osobnosť a povahu jedinca. Dôležitou súčasťou je i prehľad vývinových fáz so zameraním sa na rozvoj umeleckých zručností.

Stratégia vyučovania:

Po obsahovej stránke je vyučovanie psychológie zamerané na používanie odbornej terminológie, oboznámenie sa s procesom poznávania, citového prežívania, analýzu vlastností človeka a tiež prehľadom vývinových osobitostí. Vedomosti sú v mnohých témach naviazané na skúsenosti z umeleckých aktivít a doplnené krátkymi vzdelávacími videami. Metódami používanými v rámci predmetu sú problémové otázky a hľadanie odpovedí, prípadové štúdie z minulosti a súčasnosti, diskusie, prezentácie tém so sprievodným slovom, a pod.

Učebné zdroje:

Vyučovanie psychológie sa opiera o Študijné materiály, vypracované vyučujúcou pre študentov konzervatória. Ide o ťažiskové texty, spracované zo štúdia na katedre psychológie FiFUK v BA, z Diplomovej práce vyučujúcej na tému Determinanty rozvoja hudobnosti, o učebnicu Psychológie pre konzervatóriá od Františka Sedláka, o skúsenosti zo štúdia hry na harfe na bratislavskom konzervatóriu a dlhoročné štúdium problematiky v rámci profesie. Sú podané v primeranom rozsahu študentom a zachytávajú témy, zahrnuté v učebných osnovách.

3. Obsah vzdelávania:

Predmet: Všeobecná psychológia
Ročník: 5.
Počet hodín v týždni: 1 (spolu 33)

Tematický celok	**Počet hodín**	**Obsahový štandard**	**Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov, výkonový štandard**
Úvod do psychológie	1	Čo je psychológia Základné psychologické pojmy Systém disciplín Všeobecná, umelecká, hudobná psychológia Význam psychológie	Žiak sa zorientuje: - v mnohých psychologických disciplínach - spozná a používa odbornú terminológiu - má prehľad o mnohých odvetviach danej vedy - v charakteristike základných psychologických disciplínach, vrátane umeleckej a hudobnej - o význame predmetu v rámci štúdia na konzervatóriu
Biologické základy psychológie	1	Čo tvorí biologické základy psychiky Nervová sústavy Endokrinný systém Rast a zrenie organizmu Biologické potreby Dedičnosť	Žiak spozná: - súvislosti psychiky s fungovaním organizmu - aký vplyv majú rôzne poškodenia, či nefunkčnosť biologických systémov na každodenný život a v umeleckých aktivitách - a uvedomuje si svoje primárne potreby a ich dopad na emocionálny stav - ako sa dedia schopnosti, vlastnosti a talent

Sociálne základy psychiky	1	Utváranie psychiky pôsobením sociálneho prostredia Socializácia, sociálne učenie, sociálna rola, s. pozícia Sociálne normy Kultúra	Žiak vie vysvetliť: - čo tvorí sociálne prostredie a ako vplýva na formovanie psychiky - ako prebiehajú a ako sa v praxi prejavujú začleňovanie do spoločnosti, s. učenie, rola, pozícia - akú podobu a význam majú zvyky, zákony a s. tabu - čo rozumieme pod kultúrou a akú úlohu má umenie v rozvoji osobnosti
Podstata duševného života	1	Prežívanie a správanie Vedomie Podvedomie Nevedomie Zmenené stavy vedomia: spánok, hypnóza, meditácia	Žiak vysvetlí: - podstatu duševného života a rozdiel medzi prežívaním a správaním - pochopí rozdiel pojmov - zoznámi sa so S. Freudom - vie určiť, čo v bežnom živote považujeme za meditáciu a aké miesto má v živote jedinca
Poznávacie procesy	12	Pocity zrakové, sluchové, pohybové, polohové, chuťové, čuchové, orgánové. Pocity bolesti. Sluch absolútny a relatívny. Rytmický, melodický, harmonický Vnemy a vnímanie. Selekcia vnímania. Základné druhy vnímania. Umelecké vnímanie Sociálne vnímanie	Žiak dokáže: - určiť, ktoré pocity sa podieľajú pri umeleckých aktivitách hudobných, speváckych, tanečných - zadefinovať rozdiel medzi absolútnym a relatívnym sluchom - zdôvodniť a určiť poradie, v ako m sa rozvíja sluch rytmický, melodický a harmonický Žiak chápe: - ako vnemy vnikajú a čo zohráva významnú úlohu pri vnímaní - čo je umelecký zážitok

			- akých chýb sa najčastejšie pri vnímaní sa navzájom dopúšťame a aký to má dopad na medziľudské vzťahy - vie pomenovať najčastejšie stereotypy pri vnímaní
		Predstavy a fantázia. Pamäťové a fantazijné predstavy Asociačné zákony Zvláštne druhy predstáv: Halucinácie, ideál , snenie Pamäť. Fázy pamäti. Zabúdanie. Druhy pamäti Význam pamäti Pozornosť Miesto pozornosti v poznávaní Druhy pozornosti Vlastnosti pozornosti Myslenie. Myšlienkové operácie Vlastnosti myslenia Druhy myslenia Formy myslenia. Vlastnosti myslenia	Žiak vie: - určiť rozdiel medzi predstavou a fantáziou - chápe, že predstavy sa vytvárajú pôsobením konkrétnych javov - rozdiel medzi spánkom a denným snením - za akých okolností môžu vznikať halucinácie - ako nás ideál motivuje a čo o nás prezrádza Žiak si uvedomuje: význam dobre fungujúcej pamäti a tiež to, v čom sme z hľadiska pamäti rozdielni. -akú úlohu má dobre fungujúca pamäť v umeleckých aktivitách Žiak vie vysvetliť: - ako sa pozornosť podieľa na učení a pri cvičení - základné vlastnosti pozornosti ako kapacita, koncentrovanosť, distribúcia, roztržitosť, rozptýlenosť, a pod. Žiak správne uplatňuje terminológiu: -ako prebieha analýza a syntéza, indukcia a dedukcia, abstrakcia, porovnávanie, a to všetko v súvislosti s umeleckými aktivitami - vie, čo sú pojmy, súdy a úsudky aj v súvislosti

			s predčasnými uzávermi v komunikácii - uvedomuje si ako vznikajú nesprávne úsudky a ich dopad na spoločnosť a jej rozhodovanie
		Inteligencia. Inteligenčné testy, IQ Rozloženie v populácii Reč a jej význam	Žiak vie zadefinovať a vysvetliť: - čo je inteligencia - rozdiel medzi mentálnym a fyzickým vekom - neopodstatnené využívanie pojmov označujúce slabomyseľnosť v bežnom živote Žiak pozná: - význam reči - jej formy -poruchy reči aj v súvislosti s učiteľskou a hereckou profesiou
Psychické procesy citové Psychológia správania a konania	3	City. Význam citov. Znaky citov. Prejavy citov. City nižšie a vyššie. Citové reakcie. Citové stavy. Citové vzťahy Poruchy citov Vôľa. Rozbor vôľového konania. Vlastnosti vôle. Význam	Žiak: - vie rozdiel medzi citmi a pocitmi - pozoruje na sebe svoje prejavy - rozumie, aký vplyv má výchova na vyššie city - vie analyzovať citové reakcie, stavy a vlastnosti - vie vysvetliť pojmy afekty, fóbie, empatia, asertivita - pozná najčastejšie poruchy citov - uvedomuje si dopad negatívnych citov na psychické a fyzické zdravie Žiak rozumie: - jednotlivým etapám v rámci vôľového konania.

		vôle Správanie v záťažových situáciách. Frustrácia. Deprivácia. Správanie v záťažových situáciách. Frustrácia. Deprivácia. Stres. Význam a spôsoby zvládania záťažových situácií Správanie v konfliktných situáciách. Typy konfliktov. Reakcie na konflikt. Riešenie konfliktov	- chápe riziká impulzívneho konania - významu osobitostí vôle a rozdielu medzi vytrvalosťou a tvrdohlavosťou Žiak rozlišuje: - medzi frustráciou, depriváciou a stresom - identifikuje životné situácie - pozná spôsoby ako záťaže zvládnuť Žiak rozlišuje: - konflikty vnútorné a vonkajšie - pozná rôzne reakcie ľudí na konflikt - uvedomuje si, akými spôsobmi možno úspešne riešiť
Psychológia osobnosti	8	Úvod do témy. Základné pojmy. Štruktúra osobnosti. Aktivačno-motivačné vlastnosti. Potreby. Pudy. Inštinkty. Záujmy, záľuby, sklony. Ašpirácie. Životné plány. Zvyky a zlozvyky	Žiak: - vyjadruje sa primeranou terminológiou - rozlišuje vlastnosť a črty osobnosti - definuje osobnosť a jej rôznorodosť Žiak chápe: - čo nás poháňa do činnosti - rozdiel medzi záľubami, záujmami a sklonmi - pozná význam ambícií v živote

			- aký dopad má strata zmyslu života na jedinca a ako hľadať nový zmysel života - dôležitosť zvykov v živote a v umeleckej práci a tiež ťažkosti pri odstraňovaní zlozvykov
		Vlastnosti vzťahovo-postojové Charakter. Postoje. Hodnoty. Ideály Výkonové vlastnosti. Schopnosti všeobecné a špeciálne. Hudobné schopnosti. Herecké schopnosti. Nadanie. Talent. Genialita. Samoregulačné vlastnosti Sebauvedomenie. Sebapoznávanie. Sebakritika. Svedomie. Sebavýchova. Sebavedomie Dynamické vlastnosti osobnosti Temperament. Melancholik, cholerik, flegmatik, sangvinik	Žiak rozumie: - významu formovania charakteru a jeho významu v štruktúre osobnosti - že postoje možno za istých okolností zmeniť - že presvedčenie a predsudky ľudí sa veľmi ťažko menia Žiak pozná: - rozdiel medzi všeobecnými a špeciálnymi schopnosťami - vie ich uplatniť v špecifických činnostiach - vie charakterizovať hudobné a herecké schopnosti - príčiny, prečo nadané deti často zlyhávajú - a dokáže zadefinovať výkon talentovaného jedinca - znaky geniality a vzácnosť jej výskytu Žiak dokáže: - vysvetliť význam pojmov a ich miesto v seba regulácii jedinca - reflektovať primerané, zvýšené a znížené sebavedomie v umení Žiak vie: - zadefinovať a určiť znaky temperamentov.

		Typológie osobnosti Typológia Kretchmerova, Jungova. Typológie v umení	-pozná ako sa prejavuje temperament u žiaka a ako by mal učiteľ optimálne ku žiakovi konkrétneho temperamentu pristupovať Žiak pozná: - čo sú typológie - jednotlivé typológie a ich charakteristiku - terminológiu, súvisiacu s témou - typológie interpretov a skladateľov
Vývinová psychológia detí a mládeže	4	Úvod do témy. Podstata duševného vývinu. Zákonitosti vývinu. Etapy duševného vývinu Novorodenecké a dojčenské obdobie Obdobie mladšieho predškolského veku	Žiak dokáže: - identifikovať podstatu vývinu v rámci javov ako socializácia, individualizácia, či kvantitatívnych a kvalitatívnych zmien Žiak chápe: - mnohé faktory, ktoré vstupujú do života novorodenca a dojčaťa a ovplyvňujú jeho ďalší vývin - ako sa rozvíjajú telesné a psychické schopnosti, ale i hudobný sluch v daných obdobiach Žiak pozná: - osobitosti tejto etapy - vie vysvetliť 1.opytovacie obdobie - čo znamená 1.obdobie vzdoru - význam hudobných podnetov v danom období

		Obdobie staršieho predškolského veku	Žiak rozumie: - prejavom detí v predškolskom veku - vysvetlí 2.opytovacie obdobie a jeho súvis s rozvojom myslenia - ako sa vyvíja hudobný sluch - k akým zmenám v psychike detí predškolského veku dochádza

Hodnotenie predmetu všeobecná psychológia:

Vychádza z Usmernenia MŠVVaM SR k súhrnnému hodnoteniu žiakov stredných škôl zo dňa 26. júla 2023.

Celkové hodnotenie žiaka zahŕňa:
A) súhrn bodov, dosiahnutých v písomných testoch po každej téme, tzv. Malé čiastkové testy

alebo

B) Polročný test na konci klasifikačného obdobia v danom predmete.
V oboch prípadoch je dôležitá aktívna účasť na hodine, ktorá zahŕňa: vyjadrovanie sa k preberaným témam, reakcie na nastolenú problematiku, zapájanie sa do aktivít, pripravených učiteľom a do vzniknutých diskusií. Opakom sa rozumie neúčasť alebo pasívna účasť na hodine, odmietanie vyjadrovať v kolektíve akékoľvek stanovisko, venovanie sa aktivitám, nesúvisiacich s vyučovacím procesom. V prípade vysokej neúčasti a po preukázaní vedomostí v písomnom teste, môže byť žiak preskúšaný aj ústne.

Východiská hodnotenia v uvedených oblastiach (A alebo B, plus aktívna účasť):
Nakoľko ide o predmety, ktorých cieľom je profesionálna príprava budúceho učiteľa po teoretickej stránke, úlohou vyučujúceho je poskytnúť žiakom teoretické vedomosti, založené na prepojení s praxou a na životných skúsenostiach. Významnou súčasťou práce učiteľa je zaujať žiakov pre pedagogickú činnosť, prácu s deťmi a mládežou a poskytnúť vedomosti a zručnosti, potrebné pre kompetentné vykonávanie výchovnej a vzdelávacej práce. Z uvedeného dôvodu je mimoriadne dôležité viesť žiakov k ochote vyjadrovania sa, hľadať riešenia a zaujímanie postojov aj k situáciám, s ktorými sa zatiaľ nestretli.

Hodnotenie polročných a záverečných testov, percentuálne výsledky:
Čas na vypracovanie polročného testu je jedna vyučovacia hodina. Výsledná klasifikácia je súčtom dosiahnutej úrovne vedomostí v písomnej podobe a aktívnej účasti/neúčasti na vyučovaní.

100 – 90 % = výborný (1)
89 – 75 % = chválitebný (2)
74 – 55 % = dobrý (3)
54 – 40 % = dostatočný (4)
39 – 0 % = nedostatočný (5)

V prípade nevyhovujúceho výsledku je žiak vyzvaný k doučeniu sa učiva, účasť na vyučovaní je irelevantná. Žiak pristúpi k opätovnému vypracovaniu testu a je ústne preskúšaný. Nie je už klasifikovaný lepšie ako dostatočný (4).
V prípade bezdôvodnej neúčasti na vyučovaní a dosiahnutí vysokého bodového ohodnotenia, je žiak ústne preskúšaný. Nie je už klasifikovaný lepšie ako dobrý (3).

V prípade nevyhovujúceho výsledku je žiak vyzvaný k doučeniu sa učiva, účasť na vyučovaní je irelevantná. Žiak pristúpi k opätovnému vypracovaniu testu a je ústne preskúšaný. Nie je už klasifikovaný lepšie ako dostatočný (4).
V prípade bezdôvodnej neúčasti na vyučovaní a dosiahnutí vysokého bodového ohodnotenia, je žiak ústne preskúšaný. Nie je už klasifikovaný lepšie ako dobrý (3).

Hodnotenie ústnej odpovede:
Výborný – žiak ovláda učivo s porozumením, prezentuje ho samostatne, vie ho tvorivo aplikovať aj v iných oblastiach, prípustné sú občasné drobné omyly
Chválitebný – žiak ovláda učivo s porozumením, prezentuje ho samostatne, s pomocou ho vie aplikovať aj v iných oblastiach, v odpovedi sú prítomné viaceré obsahové nepresností
Dobrý – žiak rozumie podstate učiva, vie ho prezentovať s pomocou učiteľa (vie zväčša správne odpovedať na otázky), vie s pomocou aplikovať a tvorivo využiť väčšiu časť vedomostí
Dostatočný – žiak má závažné medzery v celistvosti a úplnosti osvojených poznatkov, v riešeniach úloh sa vyskytujú závažné chyby. Vážne nedostatky dokáže s pomocou učiteľa opraviť.
Nedostatočný – žiak si neosvojil vedomosti a zručnosti požadované vzdelávacím štandardom, má závažné medzery. Pri riešení úloh sa vyskytujú závažné chyby, žiak ich nedokáže opraviť ani s pomocou učiteľa.